БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

ШАРҲИ УСТУВОРИИ МОЛИЯВИИ НИЗОМИ БОНКИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН[1] ДАР СЕМОҲАИ ЯКУМИ СОЛИ 2026

Бо вуҷуди боқӣ мондани номуайяниҳо ва хавфҳои иқтисодӣ дар ҷаҳон, муътадилии вазъи молиявии низоми бонкӣ дар давраи ҳисоботӣ идома ёфта, нишондиҳандаҳои асосии устувории молиявии ташкилотҳои қарзии молиявӣ дар доираи талаботҳои муқарраршуда таъмин карда шуданд.

Кифоятии сармоя. Меъёри кифоятии сармоя (К1-1) ва меъёри кифоятии сармояи асосӣ (К1-3) нишондиҳандаҳои асосии устувории молиявӣ дар низоми бонкӣ ба ҳисоб рафта, дар охири моҳи марти соли 2026 аз ҳудуди муқарраршуда 13,0 банди фоизӣ (б.ф.) ва 9,3 б.ф. зиёд иҷро гардида, мутаносибан 25,0 фоиз ва 19,3 фоизро ташкил доданд.

Мавриди зикр аст, ки аз сатҳи талаботи ҳадди ақал баланд қарор доштани нишондиҳандҳои кифоятии сармоя ба кам шудани талафоти эҳтимолии молиявӣ ва таъмини фаъолияти бемамониати низоми бонкӣ мусоидат менамояд.

1. Меъёри кифоятии сармоя (К1-1) ва сармояи асосии соф (К1-3) дар низоми бонкӣ

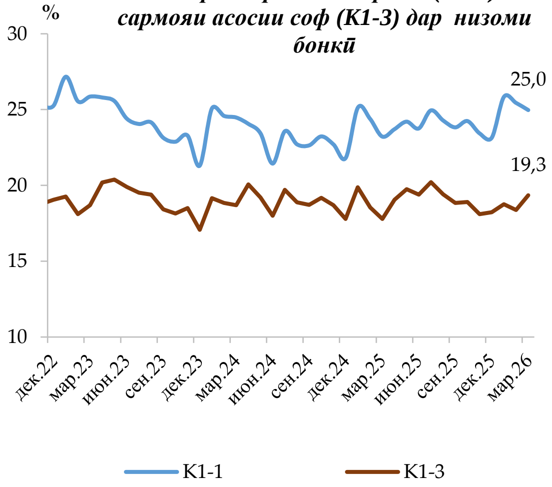

Пардохтпазирӣ. Меъёри пардохтпазирӣ (К2-1) дар сатҳи низом ба талаботи ҳадди ақали меъёри мақбул (30 фоиз) мутобиқ буда, 81,8 фоизро ташкил намуд. Меъёри пардохтпазирӣ барои ташкилотҳои қарзии низомсоз низ ба талаботи ҳадди ақали меъёри мақбул (50 фоиз) мутобиқ буда, ба 74,4 фоиз баробар гардид. Пардохтпазирии бо асъори хориҷӣ ифодаёфтаи низоми бонкӣ 84,6 фоизро ташкил намуд.

Дар навбати худ солҳои охир дороиҳои пардохтпазир нисбат ба дороиҳои умумӣ тамоюли зиёдшавӣ дошта, он аз 37,2 фоиз дар соли 2023 то 45,2 фоиз расид.

Нишондиҳандаи амонатҳо нисбат ба сандуқи қарзӣ дар моҳи марти соли 2026 ба 128,0 фоиз расид, ки ин ба коҳиш ёфтани хавфи пардохтпазирӣ таъсири мусбат мерасонад.

Сатҳи баланди пардохтпазирии низоми бонкӣ барои иҷрои саривақтии уҳдадориҳои кӯтоҳмуддат ва гузаронидани амалиётҳои молиявӣ, инчунин таъмини устуворӣ дар ҳолатҳои стрессӣ мусоидат менамояд.

2. Меъёри пардохтпазирӣ (К2-1)

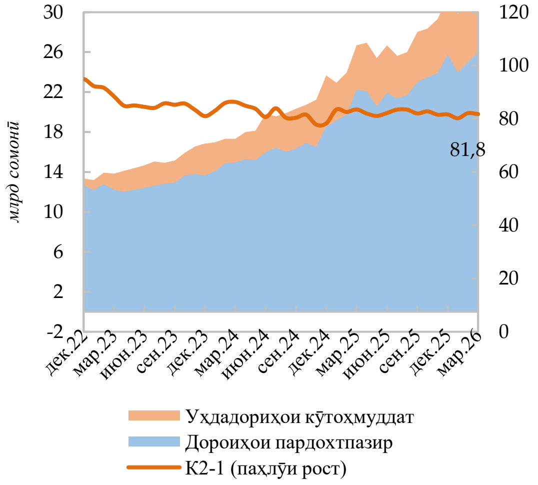

---

[1] *Бонкҳо ва ТАҚХ*

Даромаднокӣ. Дар давраи ҳисоботӣ нишондиҳандаҳои даромаднокӣ аз рӯйи дороиҳо ва сармоя ҳамчун ифодакунандаи самаранокии фаъолияти низоми бонкӣ, тамоюли муътадил дошта, мувофиқан 5,6 фоиз ва 29,9 фоизро ташкил намуданд.

Дар давраи ҳисоботӣ даромади фоизии холис ба андозаи 7,9 фоиз афзуда, ба зиёдшавии даромади умумии низоми бонкӣ боис гардид. Нишондиҳандаи даромади фоизии холис нисбат ба даромади умумӣ [2] дар низоми бонкӣ 54,1 фоизро ташкил дод.

Сифати сандуқи қарзӣ. Ҳиссаи қарзҳои ғайрифаъол (ҚҒФ)[3] дар сандуқи қарзӣ нисбат ба ҳамин давраи соли қаблӣ 0,2 б.ф. кам шуда, 6,8 фоизро ташкил намуд. Ҳамчунин, тибқи таҷрибаи байналмилалӣ ҚҒФ-и зиёда аз 90 рӯз батаъхирафтода ҳисоб карда мешавад, ки дар ҷамъбасти моҳи марти соли 2026 дар низоми бонкии кишвар ба 3,4 фоиз баробар гардид.

Нишондиҳандаи фонди пӯшонидани талафоти имконпазир (ФПТИ) нисбат ба ҚҒФ бошад, дар ин давра ба 102,4 фоиз баробар гардид.

Дар давраи ҳисоботӣ таносуби нишондиҳандаи ҚҒФ тарҳи ФПТИ нисбат ба сармояи танзимшаванда (СТ) -0,5 фоизро ташкил дод, ки ин нишондод кам будани сарбории ҚҒФ-ро ба сармоя ифода менамояд.

Хавфи асъорӣ. Дар давраи ҳисоботӣ ҳиссаи қарзҳои асъорӣ ва пасандозҳои асъорӣ дар муқоиса ба интиҳои моҳи марти соли 2026 ба андозаи 5,5 б.ф. ва 3,3 б.ф. коҳиш ёфта, мувофиқан 21,2 фоиз ва 38,9 фоизро ташкил намуданд. Раванди коҳишёбии долларикунонӣ аз коҳиш ёфтани хавфи асъорӣ ва таъсири омилҳои беруна ба низоми бонкӣ гувоҳӣ медиҳад.

Яке аз роҳҳои муайян намудани осебпазирии сармояи низоми бонкӣ ба хавфи асъорӣ ин таносуби мавқеи умумии кушодаи асъорӣ нисбат ба сармояи танзимшаванда мебошад, ки номувофиқатии мавқеи кушодаи асъориро аз рӯйи дороиҳо ва уҳдадориҳо нишон медиҳад. Тибқи таҳлилҳо сармояи низоми бонкии Тоҷикистон аз хавфи асъорӣ нисбатан камтар осебпазир буда, дар интиҳои моҳи марти соли 2026 нишондиҳандаи болозикр -1,8 фоизро ташкил дод.

3. Даромаднокии дороиҳо ва сармоя

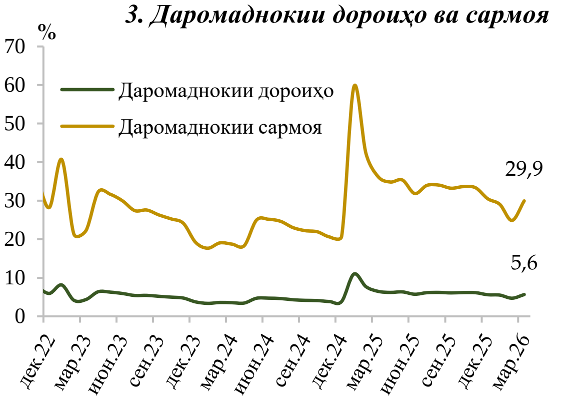

4. Сифати сандуқи қарзӣ

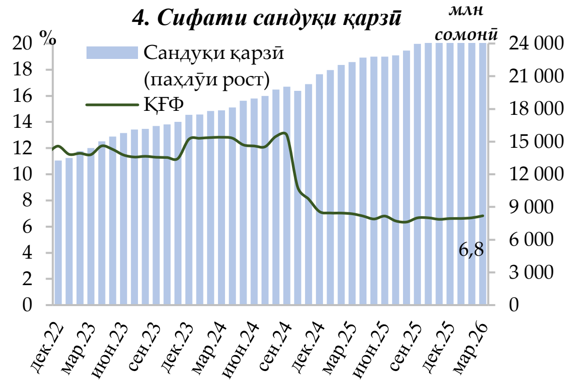

5. (ҚҒФ-ФПТИ)/СТ

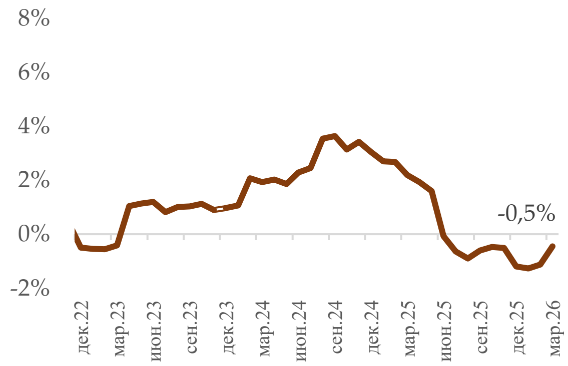

6. Нишондиҳандаҳои хавфи асъорӣ

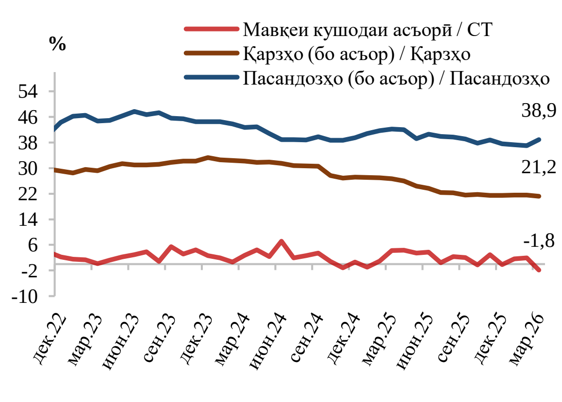

[2] *Тибқи Роҳнамои ҷамъоварии нишондиҳандаҳои устувории молиявии ХБА*
[3] *Қарзҳои зиёда аз 30 рӯз батаъхирафтода*